

Sananselitystä

Sananselityksissä käsitellään kirkkovuoden kunkin pyhäpäivän yhtä evankeliumikirjan tekstiä. Selitykset on tarkoitettu sekä sanankuulijoille että sananjulistajien avuksi. Tämä jakso alkaa 12. sunnuntaista helluntaista 20.8. ja päättyy 20. sunnuntaihin helluntaista 15.10.

Uskonkuuliaisuus ja sen merkitys

12. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA 20.8.
MATT. 21:28–32

Tänä sunnuntaina aiheena on itsensä tutkiminen. Matteuksen evankeliumin 21:28–32 tekstin ytimessä taas on usko ja kuuliaisuus. Kun itsensä tutkiminen ja usko yhdistetään, päästään kristillisten ydinkysymysten äärelle. Niiden risteyskohdasta löytyvät apostoli Paavalin sanat ”Koetelkaa itseänne, oletteko uskossa; tutkikaa itseänne.” (2. Kor. 13:5).

Päivän evankeliumissa Jeesus samaistaa ylipapit ja kansan vanhimmat poikaan, joka vastasi isän kutsuun myöntävästi, mutta ei sitten toiminutkaan sanojensa mukaan. Portot ja publikaanit Jeesus taas samaistaa poikaan, joka vastasi isän kutsuun ensin kieltävästi, mutta tuli myöhemmin toisiin ajatuksiin ja päätyi toimimaan isän tahdon mukaan. Ratkaisevana kysymyksenä Jeesus kysyy: ”Kumpi näistä kahdesta teki, mitä hänen isänsä tahtoi?”

Tämän jälkeen Jeesus nuhtelee ylipappeja ja kansan vanhimpia siitä, etteivät he uskoneet, kun taas portot ja publikaanit uskoivat. Jeesuksen vertauksen kärki osuukin niihin, jotka ”puhuvat yhtä ja tekevät toista” (Matt. 23:3). Tekstissä Jeesus antaa hyvin käytännöllisen esimerkin siitä, miten aidosta uskosta seuraa myös Jumalan tahdon mukaista toimintaa. Jeesuksen ajatus tulee lähelle Johanneksen sanoja ”Joka sanoo hänessä pysyvänsä, on velvollinen vaeltamaan, niinkuin hän vaelsi.” (1. Joh. 2:6). Samankaltaisia ajatuksia löytyy myös Jaakobilta: ”Sillä niinkuin ruumis ilman henkeä on kuollut, niin myös usko ilman tekoja on kuollut” (Jaak. 2:26). Yleisesti ottaen tulokulma on luterilaisuudelle hieman epätyypillinen, mutta ajatus siitä, että oikeasta uskosta väistämättä seuraa hyviä tekoja löytyy myös tunnustuskirjoista (FC-Ep. IV).

Jeesuksen puheen kuulijoina ovat ylipapit ja kansan vanhimmat, joten tuon ajan uskonnolliset johtajat ovat niin sanotusti tulilinjalla. Hengellisessä työssä integriteetti on tärkeää ja oman aikansa hengellisen työn tekijänä apostoli Paavali antaa meille tästä mielenkiintoisen esimerkin. Tahtoessaan opettaa muita Paavali kirjoittaa Korintin seurakunnalle ”Olkaa minun seuraajiani, niinkuin minä olen Kristuksen seuraaja.” (1. Kor. 11:1) Kirjeessään filippiiläisille hän jatkaa samalla linjalla: ”Olkaa minun seuraajiani, veljet, ja katselkaa niitä, jotka näin vaeltavat, niinkuin me olemme teille esikuvana.” (Fil. 3:17)

Tämän myötä pääsemmekin syvemmin päivän aiheeseen, itsensä tutkimiseen. Voinko sanoa olevani uskonvaelluksesani hyvä esikuva muille? Vai menenkö enemmän siihen kategoriaan, joka puhuu yhtä ja tekee toista? Elänpö minä Jumalan tahdon mukaisesti? Onko minun vaellukseni esimerkillistä? Kristityn, ammatista riippumatta, tulee aidosti pyrkiä tilaan, jossa voi vastata näihin kysymyksiin vilpittömästi ”kyllä”.

Aina se ei kuitenkaan valitettavasti onnistu. Silloin kun me emme riitä, on onneksi yksi, joka riittää: Jeesus. Herra pani meidän kaikkien syntivelan hänen kannettavakseen (Jes. 53:6). Tiukassakin paikassa Herran armo riittää, eikä niin alhaalla kulje kukaan, etteikö Jeesus olisi siellä. Jumalan luo saa tulla olosuhteista riippumatta eikä Jeesus heitä pois ketään, joka hänen luokseen tulee (Joh. 6:37). Herra vain odottaa, että kääntyisimme hänen puoleensa ja hän saisi olla meille armollinen (Jes. 30:18).

Armossa on kaksi puolta. Ensimmäinen puoli on syntien anteeksisaaminen ilman omia ansioita Kristuksen ristin tähden. Toinen tärkeä puoli on se, että Jumalan armo kasvattaa meitä kohti Kristuksen kaltaisuutta (Tit. 2:11–12). Hänen armos-

taan elämämme saa muuttua parempaan. Meidän kuuluu ojentautua hänen tahdonsa mukaan, sillä usko on luottamus siihen, mitä toivotaan, ojentautuminen sen mukaan, mikä ei näy (Hepr. 11:1). Jumalan armoa on saada elää synnille kuolleena, mutta Jumalalle elävänä Kristuksessa Jeesuksessa antaen jäsenemme vanhurskauden aseiksi Jumalalle. (Room. 6:14).

Yleisavaimena eteenpäin on syntien tunnustaminen, sillä joka syntinsä tunnustaa ja hylkää saa armon (San. 28:13). Pinttyneempien synnillisten toimintamallien selättämiseksi vaaditaan usein muitakin keinoja. Raamatun lukemisen, rukouksen ja seurakuntayhteyden lisäksi käytännössä hyväksi havaittu toimintamalli on avoin ja rehellinen keskustelu luotettavan uskovan kanssa sekä asian puolesta rukoileminen (Jaak. 5:17). Eteenpäin jatketaan valossa vaeltaen, jolloin meillä on yhteys toisiimme ja Jeesuksen veri puhdistaa meidät kaikesta synnistä (1. Joh. 1:7). On tarpeen myös muistaa, että kaikki kiusaukset eivät ole pelkästään inhimillisiä (1. Kor. 7:5) ja silloin saamme Jeesuksen nimessä vastustaa paholaista, jolloin se joutuu pakenemaan (Jaak. 4:7, Luuk. 10:19).

Kaiken keskellä on hyvä muistaa, että Jeesus on uskomme alkaja sekä täydelliseksi tekijä ja saamme kiinnittää katseemme häneen (Hepr. 12:2). Omassa voimassa ilman häntä emme voi mitään (Joh. 15:5), mutta kaiken me voimme hänessä, joka vahvistaa meitä (Fil. 4:13). Kiitos Jumalalle, joka antaa meille voiton meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen kautta (1. Kor 15:57).

Toni Mäkelä
opiskelijatyöntekijä (OPKO), TM, Helsinki

Synnin sykkijöitä

13. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA 27.8.
SAN. 18:4–8; JAAK. 3:2–12; MATT. 12:33–37

Toisen vuosikerran tekstit ovat ajankohdaisempia kuin koskaan. Mistä muusta nykyään puhutaankaan kuin kielestä? Sanat, lauseet ja virkkeet ovat taistelua. Pronomineistä taistellaan niin toisella kuin kolmannellakin kotimaisella. Mutta vaikka vuosikymmenen uusiotermi “vihapuhe” on määrittelemätön ja ehkä juridisesti ongelmallinen, sillä sen varjolla voidaan suitsia itseä loukkaavaa puhetta ja kun puhutaan arvoista, niin on totta toinenkin puoli.

On vihapuhetta. Ja vihapuheesta puhuu niin Vanhan testamentin viisaukirjallisuus, Herran veli Jaakob kuin itse Herrakin. Taitaa siihen liittyä yksi kymmenestäkin käskystä: *Älä lausu väärää todistusta lähimmäisestäsä.*

Erityisesti Sananlaskuissa puhutaan kielestä paljon. Päivän tekstin mukaan kielen varassa on elämä ja kuolema. Muinaisessa maailmassa tämä liittyi erityisesti todistajan puheen voimaan oikeudessa, sillä sormenjalkia ei otettu. Todistajanlausunto saattoi johtaa kuolemaan, ja juuri siksi väärää todistusta ei saanut lausua. Tämän päivän hektisessä somemaailmassakaan ei enää odoteta sormenjalkia, vaan tuomio jaetaan nopeasti. Toisaalta oivaltava ja totuudellinen puhe saattoi antaa sekä itselle että toisille elämän, sekä vertauskuvallisesti että konkreettisesti.

Ajatellaan vaikkapa opettajia tai muita auktoriteettiaseman aikuisia. Moni muistaa aikuisenakin ne kerrat, kun on saanut hyvää ja makeaa palautetta vanhemmiltaan tai opettajaltaan. Sitä suurempia ovat ne haavat, joita kannetaan vielä aikuise-
nakin ja vanhana niistä viiltävistä sanoista, joita opettaja tai äiti tai isä on sanonut.

On tärkeää huomata, että Jaakobin teks-

tistä on jätetty pois ensimmäinen jae (3:1), joka kertoo kontekstin: Jaakob kirjoittaa nimenomaan seurakunnan opettajia silmällä pitäen. Vaikka samat ohjeet ovat päteviä kaikille, tulee erityisesti opettajien, jotka tuomitaan kahta ankarammin, ottaa varteen Jaakobin sanat. Siksi kenen tahansa ei myöskään kannata ryhtyä opettajaksi.

Erityisesti opettajia varten on nimittäin toinenkin käsky: *Älä käytä väärin Herran Jumalasi nimeä*; tai kirjaimellisesti “älä nosta Herran Jumalasi nimeä turhuuteen.” (2. Moos. 20:7) Vaikka käskyn alkuperä lienee juuri väärän valan vannomisessa Jumalan nimessä ja siten Jumalan nimen väärinkäyttäminen (ja tästä **Luther** puhuu *Isossa Katekismuksessaan*), voi tätä käskyä laajentaa koskemaan kaikkea valheellista puhetta Jumalan nimissä. Puhunko minä seurakunnan opettajana tai paimenena oikeasti todellisesti Jumalasta, hänen toimistaan ja hänen tahdostaan meidän elämässämme? Laimennanko — tai kiristänkö ruuvia? Kuinka ylipäänsä tuon tämän sanoman esille: rakkaudesta, vihasta, katkeruudesta vai välinpitämättömyydestä? Valtava vastuu pistää piipittäjän pienelle paikalle.

Nykyisestä maailmasta voi ottaa monta yleistä esimerkkiä siitä, kuinka syljemme syntiä. Ajatellaan vaikkapa niitä puheita selän takana, joita itse puhumme ja levitämme työpaikoilla; kauhisteluja ja vääriä uutisia **Trumpista** tai **Bidenista**, **Marinista** tai **Räsäsestä**, **Askolasta** tai **Jolkosesta**; Twitter-nostoja, joissa kauhistelemme omalle somekuplallemme sitä, kuinka tuo mäntti voi ajatella noin kauhealla tavalla. Helpointa on kääriä tämä kirjaimellisen paskan puhuminen pyhään kaapuun, on sitten kyseessä ihmisoikeuksien puolesta taisteleminen tai Jumalan Sanan varjeleminen. Seurauksena on ihmisoikeuksien inflaatio ja Jumalan Sanan

halveksunta: nuo saarnaavat yhtä, mutta toimivat toisin.

Toki Jeesuskin käytti rankkaa kieltä, esimerkiksi päivän evankeliumitekstissä. Hän haukkui kuulijoitaan — ja meitä tänään — kyykäärmeitten sikiöiksi. Sattuuhan se. Mutta jos hedelmiä katsoo, niitä ongelmia, joita kieli ympäristössämme tuottaa, niin lääkärin diagnoosi on tosi. Ajatellaan jo ihan trendikkäitä chat-tekoälyjä. Toisaalta internet-datalla kyllästetty tekoäly saattaa hyvinkin toimia samalla peilinä sille, kuinka pimeä ihmismieli lopulta on. Internetissä kun kieltä hallitsevat viimeisetkin valjaat ja ohjaketkatkatkevat ja jälki on sen näköistä. Tässä jokainen meistä on pienellä paikalla. Mitä sydän on täynnä, sitä suu puhuu (Matt. 12:34). Suolainen tai katkera lähde ei tuota makeaa vettä (Jaak. 3:12). Sydän on täynnä myrkyä, ja sen takia sylkemmekin tuottaa syntiä.

Mikä sitten avuksi tähän kaikkeen? Perinpohjainen sydänhuuhtelu ja lääkehoito. Tätä hoitoa tarjotaan joka sunnuntai messussa, Sanassa ja sakramenteissa, rukouksessa ja kristittyjen yhteydessä. Se on pitkäaikaishoitoa, mutta sen tavoitteena on paitsi pelastus, myös saada kieli siunaamaan kiroamisen sijasta, sekä ajattelemaan ja opettamaan oikein Jumalasta, niin kuin hän on itse itsensä ilmoittanut; siis muuttamaan suolainen lähde makeaksi ja huono puu hyväksi. Jeesus tuli pelastamaan myös synnin sylkijät omasta myrkystään. Hän otti itse myrkyn päällensä ristillä, kun häntä pilkattiin ja herjattiin ja Jumalan nimeä väärinkäytettiin. Hän kantoi rangaistuksen meidän sanojemme haavoittamana. Hän nousi kuolleista voittaen kuoleman ja synnin vallan, vapautti meidät synnin orjuudesta siunaamaan toinen toisiamme ja jakamaan hänen lahjojaan toisille. Siunataan eikä kirota, sekä selän takana että kasvojen edessä. Se tuottaa hyvää

hedelmää, ja sitä varten kielemmekin on luotu.

Topias Tanskanen
tutkija, TT, Lempäälä

Rakkauden laki ja pienet sovinnot

14. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA 3.9.

MATT. 5:43–48

Tässä kuuluisassa puheessaan Jeesus provosoi ja kärjistää tahallaan niin, että kuulija luulee hänen suorastaan turmelevan Tooran perinnön — vaikkakin hyvän nimissä: ”Teille on opetettu: ’Rakasta lähimmäistäsi ja vihaa vihamiestäsi.’ Mutta minä sanon teille: rakastakaa vihamihiänne ja rukoilkaa vainoojienne puolesta, jotta olisitte taivaallisen Isänne lapsia”.

Raamatun lukijoille ei ole aivan selvää, mistä Jeesuksen opetuksen lause ”vihaa vihamiestäsi” tulee. Suoraa lainausta Vanhasta testamentista ei löydy, vaikka vihollisista siellä puhutaankin hyvin kielteisesti. Testamenttien välisenä aikana ajatus tuli suuremmin esille. Sirak kirjoittaa: ”Anna hurskaalle, syntistä älä auta”, ja muistuttaa: ”Korkeinkin vihaa syntisiä”. Johtopäätös on: ”Älä milloinkaan luota viholliseesi.” (Sirak 12). Qumranin yhteisössä jännite oli vielä suurempi, sillä heidän dualismissaan ihmiskunta oli jaettu valon lapsiin ja pimeyden lapsiin. Yhteisön teksteissä todetaan: ”vihatkaa kaikkia pimeyden lapsia”. Jeesuksen mainitsema ajatus kuului siten perimätietoon, ”teille on opetettu”.

Entä vainoaminen? Psalmien maailmassa hurskaiden vainoojiin ei suhtauduta empaattisesti. ”Jääkööt hänen lapsensa orvoiksi”, ja ”Riistäköön koronkiskuri hänen omaisuutensa” (Ps. 109). Kuten papit ovat vanhastaan opettaneet, tuollaisen

asenneilmapiirin keskellä Jeesus rikkoo oikeudenmukaisuuden tunnetta ja tasa-puolisuuden vaatimusta vastaan. Hän asettaa kyseenalaiseksi myös sen, että ”silmä silmästä” oli ”vain silmä”, ei enempää. Korvauskaan ei hyvitä. On mentävä pidemmälle, Jumalan rakkauden lain todelliseen olemukseen. Jos synnin maailmassa haluaa uudistusta, on uhrauduttava. On kärsittävä pahaa.

On kuin Herra sanoisi: ”Jos haluatte ymmärtää, mitä rakkaus merkitsee ja mitä laki sanoo, rakastakaa vihollisianne”. Jeesus etsii paratiisimaista rakkautta. Se ei ole sisäistä tunnetta, vaan ihmissuhteiden sopusointua. **Luther** ymmärsi tämän Katekismuksessa. Jos on kyse omaisuudesta, emme anasta lähimmäisemme rahaa, vaan pikemminkin aina ”autamme häntä kartuttamaan ja suojelemaan omaisuuttaan”. Viidennen käskyn osalta suomalainen piispa jatkaa: ”Yksilöinä emme saa ottaa oikeutta omiin käsiimme. Sen sijaan meidän on annettava anteeksi ja luovuttava kostosta. Jos vahingoitamme ihmistä ja elämää, asetumme Jumalaa ja hänen luomistyötään vastaan.” Meidän on pyrittävä aina auttamaan toisia. Meidän on pyrittävä edistämään heidän elämässään hyvää, suojattava heidän perhettään ja lapsiaan. Nykymaailmassa lisättäköön vielä, että suojelemaan heidän mainettaan. Rakkaus ei etsi omaansa. Tätä merkitsee aktiivinen rakkaus.

Jeesuksen opetuksen teologisena perusteena on jälleen luomistyö. Ihminen on turmellut itsensä ja osan luomakunnastakin, mutta Jumalan maailma on hyvä. Jumala antaa aurinkonsa nousta niin hyvälle kuin pahoille. Jumala ei ole peruuttanut tai poistanut hyvää ateriaa edes väkivaltaisilta konnilta. Jumalan pellot eivät kasva kytä, vaikka ihmisten kulttuuriviljely niin tekisikin. Raikas sade, elämän voima ja kasvien kasvattaja lankeaa taivailta niin pyhille kuin pahoille. Jos Jumala on tällä

tavalla hyvä langenneita ihmisiä kohtaan, sydämen kristitty voisi oppia siitä. Antakaa tekin aurinkonne paistaa niin hyvälle kuin pahoille. Älkää vaatikko ihmisiä tilille heidän jokaisesta sanastaan. Rakastakaa vihollisianne.

Sivuhuomiona täytyy nykyään aina muistuttaa, että tämä kaikki tehdään regimenttiopin puitteissa. Esivallalla on tehtävänsä pitää paha kurissa. Se ei alistu pahan edessä. Tuo tehtävä tulee sille syntiinlankeemuksen tähden. Synnin maailma ei ole paratiisi, vaan sillä on ehtonsa. Mitä tässä yhteydessä tarkoittaa ”rakastakaa vihamicheenne”? Lausetta ei anneta virkojen haltijoille, vaan kansalaisille ja seurakuntalaisille.

Näin päädytään astetta rankempien aiheiden äärelle. Silloin kysytään, mitä tämä maksaa. ”Jos te rakastatte niitä, jotka rakastavat teitä, minkä palkan te siitä ansaitsette?” Jeesuksen opetus rakkauden lain todellisesta tarkoituksesta alkaa avautua. Itsekkyys ei ole vielä rakkautta. Edes tasaapuolisuus ei auta. Oman edun tavoittelu kuuluu synnin, ei armon piiriin.

Apostolit ovat ymmärtäneet ja sisäistäneet tämän. ”Älkää vastatko pahaan pahalla”, opettaa Pietari. ”Ja vaikka joutuisit-tenkin kärsimään vanhurskauden tähden, te olette autuaita” (1. Piet. 3:9–17). ”Parrempi on tehdä hyvää ja kärsiä.” Paavali jatkaa tästä, että itse asiassa ”Kristuksen kärsimykset ovat tulleet runsaina meidän osaksemme” (2. Kor. 1:5). Jeesuksen alkuperäinen opetus siirtyy aivan uuteen kontekstiin, lain ja evankeliumin ja jumalattoman vanhurskauttamisen yhteyteen. Synnin seuraukset osuvat yhtä hyvin Kristukseen kuin hänen seuraajiinsa.

Siksi Paavali kärsii seurakunnan hyväksi. ”Sen, mitä Kristuksen kärsimyksistä vielä puuttuu, minä täytän omassa ruumiissani” (Kol. 1:24). Maailma, syntiinlangennut ihmiskunta, vihaa Jumalaa ja vihaa hänen lähettiläitään. Se vihaa pal-

jastetuksi tulemista, synnin tuomitsemista ja ikuisen tuomion julistamista. Tässä on tämän maailman murtumakohta, josta evankeliumi pääsee sisään. Syntiä ei voideta tasapuolisuudella eikä oikeuksista huolehtimalla. Se voitetaan vain sillä, että Kristus antautuu synnin ja vihan kohteeksi ja langennut maailma surmaa hänet teloittamalla. Ja tätä armoa symboloivat kristityt, jotka eivät hae oikeuksiaan, vaan jättäytyvät tarvittaessa myös pilkattaviksi ja riistettäviksi.

Tällaiset ihanteet eivät tietenkään helposti toteudu edes armosta elävässä seurakunnassa. Siksi tarvitaan lyhyen tähtäimen tavoitteita, tarvitaan pieniä sovintoja. Pienet sovinnot tarkoittavat sitä, että opettelemme päästämään irti oikeutuista vaatimuksistamme. Opettelemme jättämään tarpeemme sivummalle — lähimmäisen hyväksi.

Timo Eskola

pastori, tutkija (eläkk.), dosentti, Turku

Enkeliterapiaa?

15. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA 10.9.
JOH. 5:1–15

Edesmennyt kirkkomme vaikuttaja **Antsi Simojoki** kritisoi kerran pyhäpäivien otsikkoja. Niiden aika ei ulotu juuri omaa ikäämme kauemmas. Hän näki vaaran siinä, ettei saarnaaja syvenny päivän raamatunkohtiin, vaan vain joskus keinoitekoiselta tuntuvaan otsikkoon. Raamatun sanan tulisi olla saarnan perusta.

Kiitollisuuden sunnuntain toisen vuosikerran evankeliumi ei puhu mitään kiitollisuudesta. Melkein voisi torua Jeesuksen Betesdan lammikolla parantamaa miestä kuin pientä lasta: ”Mikä unohtui?” Totta kai hän tunsi valtavaa iloa ja kiitollisuutta, kun kolmenkymmenen kahdeksan vuoden sairaus ja raihnaisuus oli poissa.

Sama määrä vuosia oli kulunut Israelin kansalla hyödyttömään vaellukseen autiomaassa (5. Moos. 2:14). Jeesus käskee parantamaansa miestä ottamaan vuoteensa ja lähtemään kävelemään. Vuodemattoa kantamalla hän rikkoi fariseusten sapatissädöksiä. Häntä muistutettiin sapatista, mutta hän sanoi: ”Mies, joka minut paransi, käski ottaa vuoteen ja kävellä.” Kuka tuo oli, sitä parantunut ei osannut sanoa.

Betesdan lammikko on lähellä temppehialuetta. Siellä Jeesus kohtaa miehen uudelleen. ”Sinä olet nyt terve. Älä enää tee syntiä, ettei sinulle kävisi entistä pahemmin.” Ihminen voi itse aiheuttaa itselleen sairauksia, vaikka yleensä ei näin ole. Jeesuksen sanat ovat samalla synninpäästö. Entistä pahemmin käyminen varoittaa ikuisesta kadotuksesta. Nyt mies alkaa julistaa, että Jeesus on hänet parantanut. Tämä ymmärtämätön kiittolisuus aiheuttaa vainoa Jeesusta vastaan. Hän näyttää kumoavan sapatissäännöt ja vieläpä sanoo Jumalaa Isäksensä (j.18).

Evankeliumin tapahtumapaikka on kai-vettu esille syvältä maan alta. Siellä on kaksoisallas, jota pylväshallit ovat reu-nustaneet. Viides halli oli altaiden välissä. Betesdan nimi tarkoittaa **Heikki Palvan** mukaan armon taloa tai pulppuavan veden taloa. Paikalla on saattanut olla ajoit-tain pulppuavia lähteitä. **Eusebios** kertoo altaaseen johdetun lähdevettä, joka oli pu-naista. Altaiden vesi tuskin seisoessaan ja pintavesiin sekoittuessaan oli kovin puh-dasta, mutta sitä pidettiin parantavana. Iloinen matkalainen näytti minulle kuvaa, jossa hän nousee raunioiden syvyyksistä pestyään siellä kasvonsa.

Jae 4 on hakasulkeissa tai puuttuu ko-konaan raamatunkäännöksistämme. Van-himmissa käsikirjoituksissa sitä ei ole ja sen sanasto poikkeaa muusta evankeliumista. Ajatuskin on outo: Enkeli kuohutti vettä aika ajoin. Joku varhainen kopioit-

sija on tehnyt selittävän merkinnän mar-ginaaliin, joka sitten on joutunut tekstin sisään. Näin ihmiset silloin uskoivat. Kuohumisen jälkeen ensimmäinen ve-teen ehtinyt parani, muut eivät. Ihmisten mielissä syntyy kummallisia ajatuksia ja uskomuksia. Sellainen oli tämän miehen toivo. Hänellä ei ollut raajarikkona mitään mahdollisuutta ehtiä ensimmäisenä.

Sairas tarttuu kaikkiin oljenkorsiin voi-dakseen parantua. Kun lääketiede ei tunnu tuovan apua, turvaututaan epämää-räisiin ja jopa pakanallisiin uushenkisiin vaihtoehtoihin. Vaikka Betesdassa mikään henki ei vettä kuohuttanut, henkiparanta-jiin turvaava tulee helposti henkivaltojen sitomaksi. Petos on kauniilta näyttävää ja rakkaudellisuudelta tuntuva, mutta avuntarvitsijan tila tulee lopulta pahem-maksi. ”Itse saatana tekeytyy valon enke-liksi” 2. Kor. 11:14.

Betesdan lammikko oli surkea paikka. Pylväskäytävissä makasi valtava joukko sairaita, sokeita, rampoja ja näivettyneitä odottamassa veden kuohuttamista. Kuo-huminen saattoi johtua myös siitä, että työntekijät laskivat uutta vettä lammik-koon susterneistä. Kuka ehtisi ensimmäi-senä veteen? Sairas mies valittaa, ellei hänellä ole ketään, joka hänet sinne auttaisi. Jos nimi Betesda tarkoittaa laupeutta, ko-vin paljoa sitä siellä ei ollut.

Jeesus kysyy mieheltä, tahtooko hän tulla terveeksi. Se terveys, jota hän tarjoaa on enemmän kuin se, jota Betesdasta tai-kauskoisesti etsittiin. Hän tekee synnin ja sairauden särkemän ihmisen ehjäksi ja vapauttaa pahan vallasta. Moni ihmi-sen etsii vain ruumiin ja mielen terveyt-tä, mutta ei välitä sielustaan. Jeesus nä-kee, että miehellä on etsikon aika. Onko hän jo täysin kotoutunut tuolle altaalle, vai haluaako hän muuta? Jeesus ei halua auttaa vastoin toisen tahtoa. Miehen vas-taus osoittaa, että hänen tilansa on täysin toivoton. Hänellä ei ole ketään. Toivotto-

muus on suunnaton. Sitä suurempi on Jumalan armo ja apu: ”Nouse, ota vuoteesi ja kävele.”

Betesdan altaalla sairas mies oli vuosikymmeniä kärsinyt ihmisten välinpitämättömyydestä. Parannuttuaan hän kohtasi uskonnollisen kylmyyden: Sinun ei ole lupa kantaa sapattina. Perikoooppi päättyi ihanasti. Jeesus kohtaa miehen uudelleen temppelissä ja tämä saa kuulla armon sanoja. Hyvä paimen etsii lampaansa. Betesda oli Lammasportin luona. Siitä tuotiin temppeliin uhrilampaat. Betesdasta tuli laupeuden huone vasta kun paikalle tuli oikea uhrilammas. Hän auttoi usein vain kaikkein avuttominta, jotta muutkin ymmärtäisivät, mistä apu tulee. Jos ihmisellä on omasta mielestään kaikki hyvin, hän ylenkatsoo Jumalan evankeliumin. Muuttuuko hän kylmäksi fariseukseksi?

Timo Hämäläinen
rovasti, Honkilahti

Jumalan huolenpito

16. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA 17.9.

1. KUN. 17: 1, 8–16

Kuninkaiden kirjat kuuluvat juutalaisen käsityksen mukaan profeettojen kirjoihin, vanhimpiin profeettoihin. Eliaa pidetään Mooseksen ohella Vanhan testamentin suurimpana profeettana. Nämä kaksi olivat juuri ne henkilöt, joiden kanssa Jeesus keskusteli kirkastusvuorella. Elian hepreankielinen nimi *Elijahu* merkitsee suomeksi ”Minun Jumalani on *Jahu*”. Nimi *Jahu* on synonyymi Jumalan pyhälle nimelle *Jahve*. Elia vaikutti pohjoisen Israelin kuningaskunnan alueella 800-luvulla eKr. kuningas Ahabin aikana. Israelin kansa oli kuninkaansa johdolla luopunut elävän Jumalan palvelemisesta ja kääntynyt epäjumalien ja erityisesti

Baal-jumalan puoleen. Tämä johtui siitä, että Ahabin vaimo Isebel oli kotoisin Foinikian Tyroksesta, jonka jumalista yksi oli nimenomaan Baal. Elia sen sijaan oli uskollinen Israelin Jumalan, *Jahun*, palvelija. Siksi kuningas Ahab ja hänen vaimonsa Isebel eivät ollenkaan pitäneet Eliasta. Heidän välinsä kiristyivät entisestään, kun Elia julisti Ahabille: ”Niin totta kuin Herra, Israelin Jumala, elää, hän, jota minä palvelen: näinä vuosina ei tule kastetta eikä sadetta muutoin kuin minun sanani voimasta.” Elia julisti Jumalan sanaa sekä sanoillaan että teoillaan asettaen samalla oman elämänsä alttiiksi kuninkaan vihalle. Hän joutuikin pakenemaan syrjemmille seuduille.

Elian Jumalalta saama todistajan tehtävä ei kohdistunut pelkästään Israelin kansaan kokonaisuutena. Jumala lähetti hänet myös yksinäisen ja köyhän lesken luo Sidonin Sarpatiin. Tämä leski ei todennäköisesti kuulunut juutalaiseen kansaan. Tästä yksityiskohdasta huomaamme, kuinka Jumala näkee yksityisen ihmisen hädän ja pitää hänestä huolta. Elia ei saapunut Sarpatiin sattumalta. Sielläkin hän toimi elävän Jumalan lähettiläänä julistaen sanoillaan ja teoillaan Jumalan tahtoa ja sanaa. Elian Israelin kuninkaalle ja kansalle ennustama kuivuus ei ollut ainoastaan seurausta epäjumalien puoleen kääntymisestä, vaan myös elävän Jumalan kutsu palata takaisin hänen luokseen. Se, että Jumala yhä puhuu hänestä luopuneelle ihmiselle ja kansalle, on osoitus Jumalan armosta ja pitkämielisyydestä.

Juutalaisten oppineiden mukaan Elia oli yksi Messiaan esikuvista. Hän oli hädässä olevien köyhien ja heikkojen auttaja sekä lasten ystävä. Niin tässäkin Sarpatin lesken kodissa, jonka asukkaat pelastuivat nälkäkuolemalta ottaessaan vastaan Jumalan lähettämän vieraan. Juutalaisella pääsiäisateriaalilla on nykyäänkin ylimääräinen paikka ja viinimalja valmiina

yllätysvierasta varten. Ne muistuttavat profeetta Eliasta ja vieraanvaraisuudesta, jota osoittamalla saamme itsekin tulla siunatuiksi. Elian vierailu Sarpatin lesken kodissa opettaa meitä siitä, kuinka elävän Jumalan palvelija sekä julistaa tinkimättömästi Jumalan sanaa että myös osoittaa teoillaan Jumalan rakkautta apua tarvitseville. Elian kokeman Jumalan johdatuksen ja voiman salaisuus oli siinä, että hän oli itse kokonaan antautunut palvelemaan Israelin Jumalaa: ”sillä näin oli Herra sanonut Elian suulla”. Hänen sanansa, tekonsa ja koko elämänsä oli suunnattu Jumalan palvelemiseen. Profeetta Elia on tästä syystä yksi Jeesuksen esikuvista Vanhassa testamentissa. Uudesta testamentista me kuitenkin tiedämme, että Jeesus oli enemmän kuin yksikään häntä ennen vaikuttanut profeetta. Jeesus Messias oli ja on Jumalan Poika, joka sovitti sijaiskuolemallaan kaikki meidän syntimme ja syyllisyytemme. Ole siis turvallisella mielellä, Jumalasta luopunut saa yhä palata takaisin hänen luokseen ja itsessään heikko saa turvautua Jumalan huolenpitoon Sarpatin köyhän lesken tavoin.

Esko Siljanen
rovasti, TT, Mikkeli

Oikea apostoli on surkea apostoli kuulijoittensa tähden

17. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA 24.9.

2. KOR. 4:7–14

Päivän epistolateksti jatkaa Paavalin esitystä apostolin virastaan, joka alkaa toisen luvun jakeesta 14 ja päättyy oikeastaan vasta viidennen luvun lopussa. Hän joutuu puhumaan itsestään ja kutsumuksesta pitkään, koska Korintin seurakunta oli kääntynyt häntä vastaan ja ajautunut toisenlaisten apostolien hoivattaviksi. Nuo ns. superapostolit hakivat menes-

tystä, vaikutusvaltaa ja rikkauksia. Heille todellisen ja aidon apostolaatin tunnusmerkki oli suuruuden ja voiman näyttämistä tai osoittamista. Siksi Paavalin toiminta näytti heistä ihan kurjalta. Kyllä hänkin puhui kirkkaudesta, jopa suuremmasta ja paremmasta kuin Mooseksella oli (luku 3). Hän edusti uuden liiton virkaa, johon liittyi ”ylenpalttinen loisto” (3:7–11). Hän ei kuitenkaan käytännössä näyttänyt olleen ”sanojensa mittainen” mies. Hän joutui vaikeuksiin. Häntä ajettiin takaa ja vainottiin. Hänen puheensa oli perin surkeaa kuunneltavaa. Hänen esiintymisestään puuttui se jokin. Hänen ilmaisutaitonsa ei vakuuttanut. Ei siis ole kummallista, että hän ajautui altavastajan asemaan ja puolustuskannalle itseään isompia ”kavereita” vastaan.

Paavali puhuu ensin lähinnä itsestään ”me-muodossa” (4:7–11). Vasta sitten hänen puheensa kääntyy hetkeksi kirjeen vastaanottajiin (4:12). Alkuun on puhetta kärsimyksistä, mutta pian puhe siirtyy kuoleman pohdinnaksi (4:7–12) ja edelleen ylösnousemuksen varmaan toivoon (4:13–14). On lisäksi tärkeää panna merkille, että teksti mainitsee Jeesuksen nimen jopa kuusi kertaa. Häntä ei tällä kertaa kutsuta esim. Kristukseksi, vaan painotetaan hänen maanpäällistä elämäänsä, joka päättyi kärsimyksen ja kuolemaan. Myös hänen ylösnousemustaan korostetaan. Tässä kaikessa on kuin kaikuja evankeliumin kertomuksista. Tekstin rakenne ja kokonaisuus antaa jo aavistuksen sen pääsisällöstä ja -tarkoituksesta.

Kun Paavali siis toimii apostolin virassa, hän ei vain julista evankeliumia, vaan elää sitä todeksi itsekin. Saarnatesaan Jeesusta hän ei vain kerro tämän kuolemasta ja ylösnousemuksesta. Paljon enemmän! Paavali käy itse asiassa läpi samat vaiheet kuin Herransa aikanaan. Myös hän kärsii ja tekee kuolemaa. Tarkkaan ottaen ilmaus ”Jeesuksen kuolema”

(j. 10: *nekrōsis*, ei *thanatos*) tarkoittaa hänen kuolemaansa johtanutta tapahtumasarjaa tai koko hänen kuolemantilaansa. Sitä Paavali ”kantaa mukanaan” ruumiisensa. Kreikassa tässä käytetty preesens ilmentää jatkuvaa toimintaa. Samaa keskeytymätöntä toimintaa korostavat ilmaukset ”kaikessa” (j. 8), ”aina” (j. 10) ja ”alati” (j. 11). Siksi apostolaattiin kuuluvat kärsimykset eivät osoittaudu joksikin ”epänormaalksi” ilmiöksi tai suoranaiseksi häiriöksi, jota korinttilaisten pitäisi kummeksua ja torjua. Päinvastoin ne ovat sitä samaa kärsimystä, mistä evankeliumit kertovat välttämättömänä osana Vapahtajan kutsumusta. Jos hänen piti tulla kirkkauteensa ristin häpeän kautta tai jos hänet kirkastettiin jopa ristin häpeässä (näin Johanneksen evankeliumissa), samoin uuden liiton viran kirkkaus toteutuu juuri apostolin kokemissa häväistyksissä. Niissä ei lopulta ole mitään hävettävää tai hävittävää. Näin 2. Kor. 4 jatkaa siitä, mihin 2. Kor. 3 jäi.

Siksi Paavali ei saarnannut evankeliumia huolimatta heikkoudestaan, vaan nimenomaan heikkoudestaan tai heikkoutensa kautta (ks. esim. 1. Kor. 2:1–5 ja Gal. 4:13–15). Selvyiden vuoksi ja väärinymmärrysten välttämiseksi sanottakoon vielä, ettei hän väitä olevansa itsensä heikko, mutta Kristuksessa vahva. Juuri Kristuksessa hän on heikko! Luit täysin oikein. Lue sama uudestaan, sillä niin on kirjoitettu jakeessa 2. Kor. 13:4. Kristus oli heikko, kun hänet ristiinnaulittiin, mutta nyt hän elää Jumalan voimasta. Samoin Paavali on heikko hänessä, mutta elää hänen kanssaan Jumalan voimasta. Jos apostolin tai kristityn elämässä Jeesuksen ylösnousemus irrotetaan hänen ristinkuolemastaan, menetetään apostolisen viran ja kristillisen uskon kaltaisuus Kristuksen kanssa. Silloin seuraavat monet väärät opit ja vääristävät opetukset. Näin oli käymässä Korintissa. Siellä

halveksittiin Paavalia ja hänen apostolisuuteensa kuuluvia kärsimyksiä. Hänet koettiin tyhjänä mitättömyytenä. Hänen sijaansa ihastuttiin paljon enemmän superapostoleihin ja heidän kunniansa teologiaan.

Paavalin rakkaudellinen mielenlaatu halveksijoitaan kohtaan ilmenee kauniisti jakeessa 12. Olisihan hän voinut jatkaa jotenkin siihen tapaan, että ”näin on myös teidän elämässänne” eli Kristuksen kuolema ja elämä kertaantuu jokaisen kristityn kohdalla. Hän kuitenkin kirjoittaa toisin ja keskittyy apostolinvirkansa tehtävään. Siinä hän antautuu kuolemalle, jotta korinttilaiset pääsisivät elämään. Hän julistaa evankeliumia henkensä kaupalla, ettei heidän tarvitse menettää henkeään turhan panttina: ”kuolema tekee työtään meissä, mutta elämä teissä”. Tällaista sydämellistä mielenlaatua ei superapostoleilla ollut. He ajattelivat itseään eivätkä kuulijoitaan. Samalla korinttilaisten pitäisi ymmärtää, että halveksimalla Paavalia ja hänen kuolonjuoksuaan, he unohtavat kokonaan, että heidän oma autuutensa perustuu juuri hänen valmiuteensa nöyrytyä ja uhrata itsensä heidän edestänsä. Jos se ajatus ei synnytä vastarakkautta, niin mikä sitten?

Viimeiseksi Paavali korostaa, että uskonvarmuus perustuu kirjoitettuun sanaan (Jumalan ilmoitukseen), josta kuuluu etsiä ja löytää Kristus. Hänen ylösnousemuksensa avaa kaikki kirjoitukset (j. 13–14). Vanhaa testamenttia voi lukea niin kuin juutalaiset lukivat, etsimättä ja löytämättä Messiaastaan. Näin teologisessa tiedekunnassa opetetaan yhä lukemaan. Kristitty on kuitenkin oppinut lukutaitonsa Hengen Akatemiassa. Siksi hän puhuu sitä kieltä, jota siellä opetetaan.

Timo Laato

L-SRY:n pastori, TT, FM, Nakkila

Oikeaa opetusta enkeleistä

MIKKELINPÄIVÄ 1.10.

HEPR. 1:14–2:4

Enkelit ovat nykyään ongelmallinen aihe. Toisaalta enkeleitä pidetään usein lähinnä lasten satuolentoina — mitä mikkelinpäivän vietto usein perhekirkkona osaltaan vain vahvistaa — mutta toisaalta enkeleihin on ajassamme myös epäraitista kiinnostuneisuutta usein tosin aivan kristillisestä opista poikkeavalla tavalla. Näitä käsityksiä vastaan on syytä taistella oikealla ja raittiin raamatullisella opetuksella; Raamattu kuitenkin puhuu enkeleistä, ylienkeleistä, serafeista ja kerubeista, taivaallisesta väestä.

Nykyajan *New age* -tyylisessä henkisyudessa saatetaan puhua enkeleistä. Mikä sitten on oikea opetus enkeleistä?

Enkelit ovat enkeleitä tehtävänsä puolesta, sekä kreikan enkeliä tarkoittava sana *angelos* että heprean *mal'āk* merkitsevät varsinaisesti ”sanansaattajaa”. Siksi ihmistekin voidaan kutsua Raamatussa enkeleiksi, sanansaattajiksi ja onpa Jumalan sanaa uskollisesti saarnaava pastorikin sellainen. Oikean enkelin sanoma on siis aina Jumalan sanan mukainen (vrt. Gal. 1:8). Sellainen ”enkeliterapia” tai opetus, jossa enkelit erotetaan Jumalan sanasta jonkinlaiseksi henkiseksi ”valo-oppaiksi” on vastoin kristillistä oppia eivätkä tällöin kyseessä voi olla hyvät ja oikeat enkelit, koska enkelit palvelevat Kristusta ja toimivat hänen tahtonsa mukaisesti. Heprealaiskirjeen kirjoittaja opettaa Vanhan testamentin teksteihin nojautuen, että Kristus on enkeleitä suurempi ja korkeampi.

Olemukseltaan tai luonnoltaan enkelit ovat ruumiittomia, ei-fyysisiä henkiä. **Augustinuksen** muotoilun mukaan enkelit ovat olemukseltaan henkiä ja tekevältään enkeleitä. Kun ruumiiton enkeli joskus ilmestyy jossakin hahmossa, on

kyse siitä, että enkeli on tilapäisesti verhoutunut tähän olemukseen, muttei kuitenkaan omaksunut esimerkiksi ihmisen olemusta. Enkelit eivät esimerkiksi syö (vrt. Tuom. 6:19–21, Tob. 12:19, tosin ensimmäisessä kohdassa puhutaan ”Herran enkelistä”, mikä tarkoittanee pre-ek-sistenttiä Kristusta ja jälkimmäisessä on kyse apokryfikirjasta, mutta nämä käsitykset enkelien syömättömyydestä vaikuttivat luultavimmin Jeesuksen aikana), kun taas Jeesus ylönoustuaan nimenomaan osoittaa olevansa elossa ja ruumiillinen syömällä (Luuk. 24:39–43). Jeesus ei siis ollut enkeli tai vain verhoutunut ihmisyyteen; ei, hän todella omaksui ihmisyyden.

Heprealaiskirje opettaa enkelien olevan palvelevia tai ”liturgisia” (kr. *leiturgikos*) henkiä. Enkelit toimittavatkin taivaassa jumalanpalvelusta yhdessä perille päässeiden pyhien kanssa (vrt. pyhän toinen mahdollinen epistola Ilm. 5:11–12), mutta toisaalta enkelit ovat läsnä myös meidän jumalanpalveluksessamme (1. Kor. 11:10; Hepr. 12:22–24) ja messussa saamme jopa käydä heidän kanssaan taivaalliseen ylitysveisuun ”yhdessä enkelien ja kaikkien pyhien kanssa: Pyhä, Pyhä, Pyhä Herra Sebaot! Taivas ja maa on täynnä kirkkauttasi, hoosianna korkeuksissa!”

Taivaallisessa jumalanpalveluksessa on valtava määrä enkeleitä. Heidän määränsä ei kuitenkaan lisäännä eikä vähene: enkelit eivät lisäännä, koska he eivät ole ruumiillisia tai biologisia olentoja (Matt. 22:30). Myöskään ihmisistä ei tule kuoltuaan enkeleitä, mikä on jopa ilon aihe: meille luvattu taivaan autuus on niin suuri, että enkelitkin tahtovat luoda siihen silmäyksen (1. Piet. 1:12).

Enkelit on lähetetty palvelukseen (kr. *diakonia*) niille, jotka saavat osakseen autuuden. Enkelten toiminnassa siis liturgia ja palvelu liittyvät toisiinsa. Tämän pitäisi olla esikuvana meillekin. Enkel-

ten apu voi olla ihmeellistä varjelusta tai johdatusta. Usein Jumala toteuttaa maailmassa varjelustaan ja johdatustaan luotujen asioiden kautta. Enkelitkin kuuluvat luotuun todellisuuteen, mutta Jumala johdattaa meitä myös muun muassa vanhempiemme, esivallan ja kirkon palvelijoiden kautta. Herra johdatti Israelin kansaakin ajoittain enkelin kautta ja *Katekismus* kehottaa meitäkin pyytämään Jumalalta enkelten suojelusta aamuin illoin. Kristuksen tähden meidän ei kuitenkaan tarvitse pelätä mitään pahaa. Onhan Jumalan Poika kaikkia pahan valtoja ja langenneitakin enkeleitä suurempi. Rukoilkaamme siis turvaisasti:

Minä kiitän sinua, taivaallinen Isäni, rakkaan Poikasi Jeesuksen Kristuksen kautta, että olet viime yönä varjellut minut kaikesta vahingosta ja vaarasta. Pyydän sinua: varjele minua myös alkavana päivänä synnistä ja kaikesta pahasta, että tekoni ja koko elämäni olisivat mieleksi mukaiset. Minä annan itseni, ruumiini, sieluni ja kaikkeni, sinun käsiisi. Pyhä enkelisi olkoon minun kanssani, ettei paha vihollinen saisi minussa mitään valtaa. Aamen.

Heprealaiskirje asettaa vielä vastakkain enkelten tuoman sanoman eli enkelten tuoman Mooseksen lain (sama ajatus näkyy myös Paavalilla, vrt. Gal. 3:19) ja Herran Jeesuksen itsensä julistaman pelastuksen. Jo enkelten tuoman lain rikkomuksesta seurasi rangaistus, kuinka paljon enemmän Herran itsensä julistaman liiton halveksimisesta? Tuon liiton on Jumala solminut meidän kanssamme Jeesuksen kuolemassa ja ylösnousemuksessa. Kyseessä ole mikään satu tai tarina, vaan sen silminnäkijäkertomukset on meille talletettu Raamatussa monena eri versiona ja kappaleena.

”Sen tähden meidän on tarkoin ja tunnollisesti pidettävä mielessämme se, min-

kä olemme kuulleet, ettemme ajautuisi virran viemänä harhaan.” (Hepr. 2:1)

Jussi Seppälä

pastori, toimitussihteeri, Kauniainen

Rakkaus — kutsu toimintaan

19. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA 8.10.

MARK. 12:28–34

19. sunnuntaina helluntaista pyhän aiheena on ”Rakkauden kaksoiskäskey.” Tämän vuosikerran evankeliumiteksti päättää Markuksen narratiivissa sarjan Jerusalemiin sijoittuvia kuvauksia Jeesuksen ja tämän vastustajien välisistä kiistoista. Tähän mennessä Jeesusta on yritetty jallittaa pahimmillaan vaaralliseen umpikujaan kysymyksellä keisarille maksettavasta verosta, ja sitten nolata ylösnousemusta koskevan julistuksensa takia esittämällä hypoteettinen seitsemän miehen vaimona olleen naisen tilanne. Jeesus on kuitenkin osoittanut sekä syvää viisautta että äärimmäistä pyhien kirjoitusten tuntemistaan välttämällä kysymyksiin piilotetut ansakuopat vastauksissaan, jotka ovat jättäneet pahansuovat keskustelukumppanit sanattomiksi. Jeesuksen puheille tulee nyt kolmas taho: lainopettaja, γραμματεὺς, joka on vaikuttanut Jeesuksen viisaudesta ja vaikuttaa Markuksen kuvauksen perusteella olevan jopa vilpittömän kiinnostunut kuulemaan Jeesuksen vastauksen kysymykseensä.

Lainopettajan esittämä kysymys lain suurimmasta käskystä kuuluu alkukielellä ποία ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη πάντων. Kirkkoraamatun selkeän ja toimivan tulkinnan lisäksi lause on niin ikään mahdollista kääntää ”mikä käsky on ensimmäinen kaikista?” Mooseksen lain tarkka analysointi ja sen säädöksistä keskusteleminen oli yleistä oppineiden keskuudessa, ja esimerkiksi rabbit pohtivat lain

käskyjen tärkeysjärjestystä sekä sitä, mikä kunkin paikka suuremmassa kokonaisuudessa on.

Jeesuksen vastaus ei sisällä uutta käskyä — kuten moni ajattelee — vaan sen sijaan kaksi vanhaa, joiden sisältö kuitenkin aukeaa uudella tavalla. Ensimmäinen Jeesuksen esiin nostama käsky on 5. Moos. 6:4–5. Sen alku on nykyäänkin tunnettu *Šema Israel* -rukous, jota on pidetty myös juutalaisena uskontunnustuksena. Hepreankielinen julistus voidaan kääntää kahdella tavalla: ”Kuule, Israel! Herra on meidän Jumalamme, Herra yksin” tai vaihtoehtoisesti ”– Herra, meidän Jumalamme, Herra on yksi”. Kumpikin näistä vaihtoehtoista on edelleen paikkansapitävä: kolmiyhteinen Jumala on ainoa Herra kansalleen, eikä hänen lisäkseen ole ketään muuta. Jeesuksen juutalaisille kuulijoillekin tämä sanankohta oli hyvin tuttu.

Lähimmäistä koskeva käsky nousee niinkään Toorasta, 3. Moos. 19:18. Yleinen ja totuttu ajattelutapa oli, että lähimmäinen tarkoitti toista israelilaista — olivathan muut kansat syntisiä pakanoita. Jeesus kuitenkin laajensi käskyn koskemaan kaikkia ihmisiä, niitäkin, joiden kanssa vähiten haluaisi olla tekemisissä (Luuk. 10:25–37). Nämä kaksi käskyä Jeesus rinnastaa Matteuksen paralleelin sanoin ”yhtä tärkeiksi” (Matt. 22:38–39).

On merkillepantavaa, että Markus kuvaa lainoppineen olleen Jeesuksen kanssa samaa mieltä. Tämä on evankeliumeissa erittäin harvinaista. Lainopettaja osoittaa ymmärtäneensä Jeesuksen sanat: käsky rakastaa Jumalaa ja lähimmäistä eivät ole vain käskyjä muiden joukossa. Jeesus ei sijoita niitä jollekin määrätylle paikalle muiden jatkoksi, vaan nostaa ne esiin lain ytimenä: rakkauden kaksoiskäsky kiteyttää koko lain, se antaa merkityksen kaikille muille säädöksille.

Kun Raamatussa puhutaan rakkaudes-

ta, tarkoitetaan hyvin usein tietynlaista asennoitumista ja toimintaa ailahtelevien tunteiden sijaan. Rakkaus Jeesukseen näkyy hänen sanansa noudattamisena (Joh. 14:23). Rakkaus vihamiehiä kohtaan näkyy armollisena toimintana (Matt. 5:38–48). Asenteissa ja teoissa näkyvä rakkaus on kaikista armolahjoista tärkein (1. Kor. 13:1–13). Lähimmäisenrakkaus on siis ennen muuta alttiutta tehdä toisille kaikki se, minkä toivoisin itselleni tehtävän (Matt. 7:12).

On tärkeää ymmärtää rakkauden kaksoiskäskyn sisältö, johon sen kumpikin osa liittyy hyvin olennaisesti: toista ei voi olla ilman toista. Rakkaus Jumalaan näkyy aina rakkautena lähimmäistä kohtaan. Samalla on huomattava, että rakkaus lähimmäiseen ei koskaan ole ristiriidassa Jumalan tahdon kanssa. Lähimmäisenrakkauden periaate ohjaa Jumalan sanan ja Kristuksen esimerkin mukaiseen toimintaan, eikä sen perusteella voida milloinkaan siunata mitään sellaista, joka on Jumalan sanan vastaista. Rakkaus Jumalaan ja rakkaus lähimmäiseen kuuluvat siis erottamattomasti yhteen. Silti lainopettaja tarvitsi vielä tärkeän avaimen Jumalan valtakunnan ovensuussa: Kristuksen itsensä.

Rakkauden kaksoiskäsky ohjaa Jumalan lain oikein ymmärtämiseen. Näin on myös siinä, kuinka se paljastaa oman riittämättömyyteni täyttää sen vaatimus omassa voimassani. Niin monta kertaa olen rakastanut itseäni enemmän kuin Jumalaa ja toiminut väärin lähimmäistäni kohtaan. Kristus on kuitenkin täyttänyt lain ja vapauttanut minutkin siitä kirouksesta, johon vajavuuteni minut sulkee. Jumalan suunnaton rakkaus syntisiä ihmisiä kohtaan näkyykin Jeesuksen elämässä ja hänen ristinkuolemassaan (1. Joh. 4:10). Hän eli rakkauden kaksoiskäskyn todeksi ja hänen ansiostaan saamme olla Jumalan lapsia. Vaikka oma rakkautemme on vajavaista, Jumalan rakkaus

on täydellistä. Saamme antaa hänen rak-
kautensa virrata lävitsemme Pyhän Hen-
gen kautta.

Teemu Hietala
opiskelija, TK, Kaustinen

Kristuksessa usko henkilöityy

20. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA 15.10.

JOH. 9:24–38

Sunnuntain otsikoksi valittu ”Usko ja epä-
usko” avautuu kaikissa eri vuosikertojen
evankeliumiteksteissä vastakkainasettelu-
na Israelin hengellisen eliitin, ylipappien,
lainoppineiden tai fariseusten ja toisaal-
ta Jeesuksen kohdanneiden yksittäisten
ihmisten välillä. Kuten tuttua, epäuskon
rintamassa seisovat ensin mainitut, mut-
ta poikkeuskin löytyy kolmannen vuosi-
kerran evankeliumista, jossa Jeesuksen jo
tavannut Nikodemos edustaa orastavaa
uskoa.

Nyt tutkittavana oleva toisen vuosi-
kerran evankeliumiperikooppi on osa lu-
vusta 9, joka oikeastaan alusta loppuun
keskittyy uskon ja epäuskon kannalta
oleelliseen kysymykseen: Kuka Jeesus to-
della on? Väittely lähtee liikkeelle synty-
mästään sokean miehen parantamisesta
sapattina. Mies on jo kertaalleen kuulus-
teltu, mutta sunnuntain tekstissä hänet
otetaan uudelleen puhutteluun.

Keskustelun ymmärtäminen edellyttää
luvun alkuosan tuntemista. Aiemmissa
kuulusteluissa fariseukset olivat joutu-
neet luopumaan ennako-oletuksestaan,
jonka mukaan mies ei ollut oikeasti synty-
mäsokea. Uudessa kuulustelussa tapah-
tunut ihme tunnustetaan, kun miehelle
sanotaan: ”Anna kunnia Jumalalle”. Sa-
massa virkkeessä he paljastavat kuitenkin
myös heille tärkeimmän tavoitteensa: Jee-
sus on osoitettava syntiseksi. Huomatta-
va seikka on parantamisen yksityiskohtiin

tarttuminen. Tiedossa oli jo, että Jeesus
oli tehnyt mullasta ja syljestä tahnan, jota
sitten sively sokean silmiin. Lain tunte-
vat fariseukset tiesivät myös taikinan (siis
tahnan?) tekemisen olevan sapattina kiel-
lettyä puuhaa. Se oli siis todisteena Juma-
lan lain rikkomisesta ja Jeesuksen osoit-
tautumisesta syntiseksi.

Fariseusten uskontunnustuksen ydin
löytyy 5. Moos. 6:4: ”Kuule, Israel! Herra
on meidän Jumalamme, Herra yksin.” Sik-
si kehotus miehelle kuului: ”Anna kunnia
Jumalalle!” Välimieheksi ihmisen ja Ju-
malan välille kelpasi vain Mooses. Moo-
seksen opetuslapseksi ilmoittautuminen
merkitsi sen tunnustamista, että usko
syntyy, kasvaa ja täydellistyy Mooseksen
välittämän lain noudattamisen kautta.

Tilanne on hyvin samankaltainen sen
suuren enemmistön kohdalla, joka ei täy-
tä kirkkosaleja käsillä olevana sunnuntai-
nakaan. On suhteellisen helppoa edelleen
sanoa uskovansa Jumalaan. Ja jos kysy-
tään, mitä usko on, vastaus lähtee helpos-
ti kuvailemaan hyvään elämään pyrkimis-
tä; ehkä joku muistaa mainita kymmenen
käskyäkin ja niiden täyttämisen tärke-
yden. Jeesuksen sijoittaminen kokonai-
suuteen on sitten jo paljon vaikeampaa.
Seimen suloisena lapsena hän vielä me-
nettelee, mutta monet ihmisen elämää
koskevat Jeesuksen ohjeet ja opetukset
sekä risti, kuolema, ylösnousemus, tai-
vaaseen astuminen ja paruuksia ovat jo-
tain, josta mieluusti pysytään erossa.

Välittömästi perikoopin jälkeen (jae 39)
Jeesus lausuu tärkeät sanat: ”Minä olen
tullut tähän maailmaan pannakseni toi-
meen tuomion: sokeat saavat näkönsä ja
näkevästä tulee sokeita.” Syntymästään
saakka sokean miehen kohdalla näin oli
jo käynyt ulkonaisesti, mutta lause täh-
tää syvemmälle. Näkeviksi ja uskoviksi il-
moittautuneet fariseukset tulivat omilla
sanoillaan tuominneeksi itsensä. Syyt-
täessään parannettua miestä syntymäs-

tään saakka syntiseksi he unohtivat mitä kuningas Daavid tunnustaa Ps. 50:7: ”Syn-
tinen olin jo syntyessäni, synnin alaiseksi
olen siinnyt äitini kohtuun.” Fariseukset
eivät missään vaiheessa kyenneet samaan
kuin heidän kunnioittamansa kuningas
Daavid: tunnustamaan omaa syntisyyt-
tään. Se, joka ei tunne ja tunnusta syn-
tiään, osoittautuu hengellisesti sokeak-
si. Hengellisesti sokea ei näe eikä tarvitse
syntien anteeksiantajaa, uskomme alkajaa
ja täydelliseksi tekijää, Herraa Jeesusta
Kristusta. Näin kävi fariseuksille.

Syntymästään sokea mies sai enemmän
kuin pelkän optisen näkönsä. ”Tosiusko-
vien”, mutta epäuskoisiksi osoittautunei-
den joukosta ulos ajettu mies sai kohdata
Jeesuksen vielä uudelleen. Koko edeltäväs-
sä keskustelussa fariseusten kanssa hän ei
missään vaiheessa ollut pyrkinyt kieltä-
mään omaa tilaansa syntisenä ihmisenä.
Sen sijaan hän oli keskittynyt puolusta-
maan sitä hyvää, mitä oli jo oppinut Jee-
suksesta. Jeesuksen kysymys on uskon ja
epäuskon kannalta se kaikkein olennaisin:

”Uskotko Ihmisen Poikaan?” Sillä nimellä
Jeesus puhui itsestään. Siinä puhuttelussa
usko syntyi, ja mies sai vielä suuremman
lahjan, näkökyvyn, joka ulottuu taivaa-
seen saakka ja näyttäytyy tässä elämässä
palvontana ja palvelemisena.

Suhtautuminen Jeesukseen Kristuk-
seen, ihmiseksi syntyneeseen (Ihmisen
Poika) Jumalaan, on ratkaiseva kohta us-
kon ja epäuskon välisessä taistelussa aina
ja kaikkialla. **Tuomo Mannermaan** kuu-
luisan kirjan, *In ipsa fide Christus adest*,
mukaisesti uskon olemusta voidaan ku-
vata Kristuksen läsnäoloksi. Jeesus itse
todistaa myös sen, mitä fariseukset eivät
halunneet tunnustaa: Luonnollisella ih-
misellä ei ole suoraa kulkureittiä Isän Ju-
malan yhteyteen. Meidän tiemme kul-
kee Sovittajan ja Lunastajan, Kristuksen,
kautta. ”Joka uskoo minuun, ei usko mi-
nuun, vaan lähettäjäni.” (Joh. 12:44)

Aki Lautamo
kappalainen (eläkk.), Kemijärvi